

IZBORI

Uvod

Od samog osnivanja 1999. godine, Misija OEBS-a je organizovala i nadgledala izbore na Kosovu. Tokom poslednje dve godine Misija je predvodila proces prenosa svojih ovlašćenja vezanih za izbore na lokalne izborne organe, uglavnom na Centralnu izbornu komisiju (CIK) i njen Sekretarijat, čije je osnivanje pomogla.

Do danas su na Kosovu izbori održani četiri puta – na opštinskom nivou 2000. i 2002, i na centralnom nivou 2001. i 2004. godine. Sve izbore su, kako domaći tako i međunarodni posmatrači, okarakterisali kao slobodne i poštene. Takav trend je ključan za razvoj uključivog i demokratskog društva.

Tokom priprema za izbore u oktobru 2004. godine Misija, kosovska Centralna izborna komisija i njen Sekretarijat (SCIK) delili su operativne odgovornosti. Predviđeno je da se OEBS-ova ovlašćenja nad aktivnostima kreiranja biračkog spiska, sprovođenja glasanja van Kosova i rad Centra za prebrojavanje i rezultate za naredni izborni ciklus prenesu na CIK.

Sekretarijat Centralne izborne komisije (SCIK), operativna ruka CIK-a, kroz uspešno sprovedene aktivnosti u oblastima koordinacije na terenu i planiranja (uspostavljanje opštinskih izbornih komisija i biračkih odbora), potvrđivanja učešća političkih partija, javnog informisanja, akreditovanja posmatrača i distribuiranja izbornog materijala, dokazao je svoju sposobnost da organizuje izbore.

Misija je do sada obučila, vršila nadzor nad i nadgledala SCIK. To će nastaviti i u 2005. pri čemu će dalje razvijati kapacitet Sekretarijata koji radi kao apolitička multietnička institucija.

Šef Misije ambasador Verner Vnent (Werner Wnendt) nastaviće da predsedava Komisijom, organom zaduženim za izbornu administraciju. Misija se nada da će preuzeti isključivo savetodavnu ulogu na sledećim opštinskim izborima zakazanim za 2006. godinu.

Misija OEBS-a na Kosovu, stub izgradnje institucija (stub III) od četiri stuba Misije privremene administracije Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK), ima mandat da organizuje izbore i kreira domaće izborne institucije koje će preuzeti odgovornost za sprovođenje izbora. Potpuno prenošenje operativnih odgovornosti vezanih za izbore sa OEBS-a na domaće institucije je predviđeno od 2006. godine.

Aktivnosti

Aktivnosti Misije u pogledu izbora u 2005. uključuju vođenje biračkog spiska, vođenje Kancelarije za registraciju političkih partija i izradu nacrtu izbornog zakonodavstva.

Birački spisak

Tačan i ažuriran birački spisak je značajan za uključive, prihvatljive i efikasne izbore. Misija OEBS-a i UNMIK nastavljaju rad na stvaranju i vođenju visoko kvalitetnog biračkog spiska koji će se koristiti na budućim kosovskim izborima, kao i na stvaranju uslova neophodnih da se ovaj proces prenese na SCIK.

Misija trenutno radi na sažimanju spiska podobnih birača iz spiska civilno registrovanog stanovništva, koji se dalje raspoređuju po biračkim mestima. OEBS i Matični ured UNMIK-a će zajedno raditi na pojednostavljenju ovog procesa i njegovog uključivanja u postojeću strukturu Matičnog ureda UNMIK-a. U budućnosti, SCIK će moći da dobije spisak podobnih birača direktno iz Matičnog ureda, bez dalje pomoći OEBS-a.

Registracija političkih partija

Sve političke partije koje žele da rade na Kosovu moraju biti registrovane pri Kancelariji za registraciju političkih partija (KRPP). Kancelarija vodi spisak svih registrovanih političkih partija uključujući i finansijske informacije koje je svaka registrovana partija obavezna da podnese.

Kancelarija za registraciju političkih partija ima dva cilja:

- promovisanje demokratskog upravljanja političkih partija i
- transparentnost u političkom životu Kosova.

KRPP izrađuje potpun i tačan profil političkih subjekata i njihovih finansijskih radnji, koji su dostupni javnosti na proveru. Ovaj nivo dostupnosti informacija glavna je odlika zrelih demokratija, a ovakve aktivnosti doprinose podizanju svesti javnosti o političkom životu na Kosovu i promovišu odgovornost političkih entiteta.

Politički subjekti (političke partije, građanske inicijative, nezavisni kandidati i koalicije) koji planiraju da učestvuju na budućim izborima, moraće da prođu kroz nov postupak potvrđivanja učešća za taj izborni ciklus.

Upravljanje KRPP-om će početkom 2006. biti predato relevantnim lokalnim institucijama.

Izrada nacrtu zakonodavstva

Misija će ostati aktivna u svojoj savetodavnoj ulozi 2005. i 2006. tako što će nastaviti da doprinosi izradi nacrtu izbornog zakonodavnog okvira. To će raditi kroz doprinos radu Kancelarije za pravne poslove UNMIK-a i pružajući direktnu pomoć odnosno nadgledajući rad CIK-a pri usvajanju Izbornih pravila za buduće izbore.

Kosovske izborne institucije

Domaće institucije su postepeno preuzele upravljanje izbornim procesom. OEBS, u okviru svog mandata izgradnje institucija, radi na obezbeđenju održivosti organa uspostavljenih da upravljaju izborima na Kosovu na centralnom i opštinskom nivou. Institucije koje će upravljati svim budućim kosovskim izborima uključuju Centralnu izbornu komisiju, njen Sekretarijat, i opštinske izborne komisije.

Centralna izborna komisija

Centralna izborna komisija (CIK), uspostavljena Uredbom UNMIK-a broj 2004/9, odgovorna je za sprovođenje izbora na Kosovu. Uloga CIK-a je da reguliše izborni proces putem usvajanja Izbornih pravila i nadledanja svih aspekata procesa, kako bi se osiguralo da izbori ispunjavaju sve međunarodne standarde.

Komisija se sastoji od tri međunarodna člana i devet lokalnih članova Komisije. Sve članove imenuje specijalni predstavnik generalnog sekretara (SPGS). Tri lokalna člana nominuju tri najveća politička subjekta koji imaju najveći broj mesta u kosovskoj Skupštini. Sledeća četiri nominuju politički subjekti koji su se kandidovali za dvadeset mesta u Skupštini rezervisanih za nealbanske zajednice i koji su osvojili najveći broj glasova. Zajednice kosovskih Srba i Turaka nominuju svaka po jednog člana, jednog člana nominuje zajednica Roma, Aškalijska i Egipćana i još jednog člana zajednica Bošnjaka i Goranaca. Dva preostala člana su predstavnici nevladinog sektora koje nominuje Predsedništvo Skupštine Kosova.

Sekretarijat Centralne izborne komisije (SCIK)

SCIK, uspostavljen Administrativnim naređenjem UNMIK-a broj 2003/28, je operativna ruka CIK-a. Predstavlja multietnički organ u kojem je zaposleno lokalno osoblje, sa stalnom i nezavisnom strukturom javne službe. SCIK je potpuno tehnička organizacija sa apolitičkim mandatom. Tokom izbornih operacija 2004, SCIK je bio odgovoran za aktivnosti koordinacije na terenu i planiranja, potvrđivanja političkih subjekata i kandidata, javno informisanje, akreditovanje posmatrača i distribuiranje izbornog materijala. Predviđeno je da SCIK bude odgovoran za rukovođenje svim operativnim i tehničkim aspektima na narednim izborima na Kosovu.

Opštinske izborne komisije (OIK)

Opštinske izborne komisije su profesionalni organi koje je CIK uspostavio u svakoj od 30 kosovskih opština radi pružanja pomoći u sprovođenju izbora. One pružaju informaciju biračima i političkim subjektima o njihovim pravima i obavezama i nadgledaju sve operativne aktivnosti u svojoj opštini. Pre izbora oni imenuju i obučavaju biračke odbore, a takođe pomažu i u tehničkim dogovorima na biračkim mestima. Od OIK-a se očekuje da obavljaju svoje poslove na nepristrasan i profesionalan način, obezbeđujući podjednak nivo usluga za sve. Svakim OIK-om predsedava opštinski izborni službenik koji je trenutno stalni člana osoblja SCIK-a. Sve ostale članove OIK-a imenuje CIK kao privremene tokom tog izbornog perioda.

